Todays daf sponsored by Comp-U-Plus the lowest price for Linksys/Cisco and electronics - www.compuplus.com
Likui Nismas R' Pinchas Ben Eliezer Yaakov Reich A"H

גזרה שמא יעלה ויתלוש *היא גופה גזרה ואנן ניקום ונגזור גזרה לגזרה כולה חדא גזרה היא ר' יצחק אמר גזרה *משום משקין שזבו אמר ליה אביי *משקין שזבו טעמא מאי גזרה שמא יסחוט היא גופה גזרה ואנן ניקום ונגזור גזרה לגזרה כולה חדא גזרה היא כולהו כרב נחמן לא אמרי כי קושיין כרבה נמי לא אמרי הכנה לית להו אלא רב יוסף מאי טעמא לא אמר כר' יצחק אמר לך ביצה אוכלא ופירות אוכלא לאפוקי משקין דלאו אוכלא ורבי יצחק מאי טעמא לא אמר כרב יוסף אמר לך ביצה בלועה ומשקין בלועין לאפוקי פירות דמגלו וקיימו ואף רבי יוחנן סבר גזרה משום משקין שזבו דרבי יוחנן רמי דרבי יהודה אדר' יהודה ומשני תנן *אין סוחטין את הפירות להוציא מהן משקין ואם יצאו מעצמן אסורין רבי יהודה אומר אם לאוכלין היוצא מהן מותר ואם למשקין היוצא מהן אסור אלמא כל אוכלין לרבי יהודה אוכלא דאפרת הוא ורמינהו ועוד אמר רבי יהודה *מתנה אדם על כלכלה של פירות ביום טוב ראשון ואוכלה בשני וכן ביצה שנולדה בראשון תאכל בשני בשני אין בראשון לא ומשני רבי יוחנן **מוחלפת השיטה ומדקא מרמי להו אהדדי שמע מינה חד טעמא הוא

רבינא

ויתלוש · דהוה תולש דאורייתא דהיינו קוצר שהוא אב מלאכה : אלא גזרה היא · לא שתהא זו גזרה דלא ליתי לידי פירות הנושרין אלא כשמעו וגזרו על פירות הנושרין אף ביצה היתה במשמע ולמ"ד דלית בה משום הכנה מיהו מכלל גזרת חכמים היתה שאף היא פרי הנושר : משום משקין שזבו · דקי"ל אסורין בו ביום כדתנן ואם יצאו מעצמן אסורין (שבת דף קמג:) וביצה נמי דמיא להו שזבה ויצאה ממקום שהיתה בלועה : שמא יסחוט · וסחיטת פירות תולדה דדש היא שמפרקן מתוך זג שלהן כמפרק תבואה מקש שלה : אלא גזרה היא · כדפרישית כשגזרו על משקין שזבו אף ביצה היתה במשמע : כולהו · רבה דאוקי מתני' משום הכנה ורב יוסף ורבי יצחק דאוקמוה משום גזרה : כרב נחמן לא אמרי · משום מוקצה : כי קושיין · כדפריכן לעיל ליפלגו בתרנגולת : ומשקין לאו אוכלא · הלכך כשגזרו על משקין שזבו לא היתה ביצה במשמע שהרי אינה משקה אבל בכלל פירות הנושרין היתה : בלועה · בתוך התרנגולת חבויה לחוץ : ומשקין בלועין · בחרצן חבוין לחוץ : לאפוקי פירות דמגלו וקיימו · הלכך גזירת הביצה לאו בכלל גזירת הפירות : ואם יצאו מעצמן אסורין · בו ביום גזרה שמא יסחוט : אם לאוכלין · כנס המכנסן הפירות הללו היוצא מהן מותר בו ביום דכיון דלא ניחא ליה בהני משקין ליכא למגזר שמא יסחוט : אלמא · מדקאמר אם לאוכלין היוצא מהן מותר כל לאוכלין אמר בדבר היוצא מהן אוכלא דאפרת הוא ולאו בכלל גזרת משקין שזבו : ועוד אמר ר' יהודה · לעיל מיניה תנן במסכת עירובין ראש השנה שהיה ירא שמא התעבר ויהו שני ימים טובים מערב אדם שני ערובין כו' דקסבר שתי קדושות הן אחד חול ואחד יום טוב ולא ידעינן הי חול והי יום טוב : מתנה אדם על הכלכלה. נ"א מלאה (א) הוי שתי קדושות היתה לו כלכלה של פירות טבל ושבת ולא עישר מערב יום טוב ותנן *אין מגביהין תרומות ומעשרות ביו"ט מעשר ביו"ט בתנאי ואומר אם היום חול ולמחר קדש יהיו אלו תרומה ומעשרות על אלו ואם היום קדש אין בדברי כלום ונותן בהן סימן ולמחרת חוזר ואומר כן אם היום חול ואתמול קדש יהיו אלו תרומה על השאר ואם היום קדש ואתמול חול הרי נעשה תרומה מאתמול וממה נפשך נתקנו : ואוכלה בשני · אבל לא בראשון דשמא קדש הוא ואין בדבריו כלום : וכן נמי ביצה · הוו שתי קדושות האחד חול והאחד יו"ט והנולדה בראשון מותרת בשני : בשני אין בראשון לא · אלמא כל מידי דזב ממקומו ביו"ט ואפילו אוכלא אסור : ומשני רבי יוחנן מוחלפת השיטה · שיטת המשנה דאין סוחטין והיפוך דרבי יהודה לרבנן : ומדקא מרמי · רבי יוחנן משקין שזבו וביצה אהדדי : שמע מינה חד טעמא הוא · ומאן דאסר בהא אסר בהא ודשרי בהא שרי בהא :

רבינא

גזרה שמא יעלה ויתלוש · ותימה לי"ל אי טעמא דלקמן (דף כה:) גבי נכרי שהביא דורון אם יש במינו במחובר אסור פי' רש"י דכיון דאתקצאי לבין השמשות אתקצאי לכולי יומא וכן משמע דטעמא משום מוקצה מדמייתי לה גבי ספק מוכן והשתא הכי טעמי למה לי וי"ל דטעמא דהכא אתיא אליבא דר' שמעון דלית ליה מוקצה ולקמן אתיא אליבא דרבי יהודה ותימה דהא פירש רש"י גופיה לקמן גבי נכרי שהביא דורון כו' אסור האידנא ולא נקטינא מאתמול אקצינהו והוי כמוקצה דגרוגרות וצמוקים דאפי' ר' שמעון מודה א"כ אתיא נמי כר' שמעון ע"כ י"ל דמיירי הכא כגון בתאר דהוי מוכן לעורבים ומוכן לעורבים הוי מוכן לאדם לכך צריך האי טעמא וא"ת הא אמרי' (שבת דף קכב:) מעמיד אדם בהמתו על המחובר אבל לא על המוקצה פירות עבשים שנתלשו היום ואמאי הא הוי מוכן לבהמה דלאו בפני אכלה מתפסה וי"ל דמיירי בתאני עבשי דנראה עוד יש לומר דלא שייך מוכן לעורבים רק בפירות האלין שרגילין להשיר מעצמן והוא מנפה לכך אבל תימה אם כן כיון דאמר האי טעמא למה לי טעמא דלקמן ויש לומר *דלקמן מיירי בדבר דבעי מרא וחצינא כגון לפת ולטן דלא שייך שמא יעלה ויתלוש דאדעתי מדכר האיל ואין יכול בקל לתולשו ואלוה לדבר הא דתנן במסכת שבת (דף קכב: ושם) נכרי שהדליק הנר בשביל ישראל אסור להשתמש לאורו אבל בשביל הנכרי מותר ואמאי לא חיישינן שמא ידליקו ישראל עצמו אלא אדעתי מדכר ומשום זה אבל רבינו אליעזר ממי"ן מליא (ג) שגלאו נכרי מעצמו בשבת דלמאי ניחוש הרי לא גלאו בשבילו וכי תימא שמא יעלה הוא עצמו האיל ואכלה ערוה בדבר אדעתי מדכר ואי משום מוקצה הוי נסים ולא נכילה דאמרינן במסכת שבת (נ"ז שם) בהדיא אם הביא נכרי מים אסור שמא ירבה בשבילו ואין לחלק ולומר דדוקא גבי מים שייך שמא ירבה בשבילו אבל כאן הנכרי גלאו כבר ולא שייך האי טעמא דהא איתא בתוספתא (דשבת פי"ב) בהדיא במליאו אסור מפני שמרגילו לשבת הבאה ועוד י"ל דדוקא בפירות וענבים שייך שמא יעלה ויתלוש ושמא יסחוט לפי שאדם מתאוה להם וכשרו בנפשו יבלעטו אך תימה מאי שמא יעלה ויתלוש הא אפי' לכתחלה מותר להעלות דהא אוכל נפש מותר וגם קשה לקמן (דף כג: ושם) תנן אין צדין דגים מן הביברין ביו"ט ואמאי הא אוכל נפש הוא ואין לומר דכל דבר שיכול לעשותו מערב יו"ט אסור לעשותו ביו"ט עצמו כי לא להעביד ליה מערב יו"ט דהא אמרי' (לקמן כח:) הוא ולא מכשיריו פירוש אוכל נפש ולא מכשיריו כגון לתקן שפוד רבי יהודה אומר נכס לכל צרכיכם והוא לבדו אילטריך לאסור מכשירין שאפשר להתקן מערב יום טוב אלמא דוקא במכשירין יש חילוק בין אפשר לעשותן מערב יו"ט בין לי אפשר אבל באוכל נפש כ"ע מודו דאפילו אפשר לעשותן מערב יו"ט מותר לעשותן ביו"ט וי"ל דלכך אין צדין שמא יצוד דגים טמאים שאינם עומדים לאכילה ולא נסילה דאם כן הוי מלאכה שאינה צריכה לגופה דמותרת על כן פירש רבינו נתנאל מקינו"ן דבירושלמי יש אך אשר יאכל לכל נפש וסמיך ליה ומפרקים לה המצות אותם מלאכות שמכשיר ולויף הם מותרות דהיינו מליסה ולויך אבל שאר מלאכות דמוקדם לכן אסורין ועוד דבירושלמי *יש מיעט אחד אך שלא לקצור [ועי' תוספות שבת נבי ד"ה והוליך] :

רבי יוחנן אמר מוחלפת השיטה · פירש רש"י מוחלפת הסיפא דאין סוחטין ויפה פירש דעל כרחך צריך לפרש הכי דאין לפרש איפוך הא דכלכלה דאם כן כ"ש דקשה מדרבי יהודה לרבי יהודה דר"י שיאסור ביו"ט שני דהא רבנן דפליגי עליה אמרי קדושה אחת היא ואפ"ה לא תמרינן איפוך אסור אפילו ביו"ט שני ותימה דהא ר' יוחנן גופיה פסיק בפרק חבית (שבת דף קמג: ושם) דהלכה כרבי יהודה (דקאמר רבי יוחנן הלכה כרבי יהודה) בשאר פירות אבל זיתים וענבים לא אלמא דלא סבירא ליה דמוחלפת השיטה וי"ל דרבי יוחנן קאמר לפי דברי אותם האמוראים דלא סברי מוחלפת השיטה לדבריהם הכי הוא והכי נראה לי כמדומה ובשיטת מהר"ם איכן דמוחלפת השיטה היא אותה דכלכלה ורבי יהודה לדבריהם דרבנן קאמר להו לדידי אפילו ביום הראשון מותרין דאוכלא דאפרת הוא ולדידכו דאסריתו · טלד בביצה דאין סוחטין אפילו ביום טוב השני אסור ואם תאמר אם כן דלדבריהם קאמר להו אמאי קא מחליף השיטה לימא לדבריהם קאמר להו ולא מוחלפת השיטה כרבינא ויש לומר דזה נראה לו דוחק לומר לדבריהם קאמר להו כדלא מוקמינן מוחלפת כו' דהאיל ועדיין לא דברו חכמים כלל מתחלה קודם רבי יהודה לא שייך למימר לדבריהם ורבינא אינו חושש לזה :

אבל

[שבת יט: כט. עירובין ה: לט. יומא יא: מה: סוכה ו: יבמות כח. קס. ע"ז כח. חולין סב: קד. נדה סו:]

הגהות הב"ח
(א) רש"י ד"ה מתנה וכו' נ"א מלאה נמי הוו שתי : (ג) תוס' ד"ה גזירה וכו' ר' אליעזר ממי"ן מליא מלאתו שמצאו בשבילה כבשה :

שבת קמג: חולין יד:

עירובין לט.

[מכות יז: מנ: עירובין לט. פסחים מג: נה. לקמן ט: יד.]

[לקמן לג:]

גליון הש"ס
גמ' מוחלפת השיטה. לקמן דף ס ע"ב דף י ע"א כריתות דף יו ע"ב פסחים דף מג: ודף נה ע"א עירובין דף לח ע"א ופרש"י שם :

[לקמן על מתני' בגורל קטיות]

רש"ל מוחק זה

יא א ב מיי' פכ"א מהלכות שבת הלכה יב ופ"ג טוש"ע א"ח סי' שכ סעיף א :

יב ג מיי' פ"א מהלכות יו"ט הלכה כד סמג לאוין סה טור וש"ע א"ח סי' תקי סעיף ה :

[עירובין לט:]

יש גורסים הכא וי"ל דדוקא בפירות וענבים שייך שמא יעלה ויתלוש ושמא יסחוט לפי שאדם מתאוה להן וכשרו בנפשו יבלעטו. ולקמן מיירי מהרש"א

רבינו חננאל

מותרין א"ל אביי ופירות שנשרו מן האילן משום מאי אסורין גזרה שמא יעלה ויתלוש מן הפירות היא גופה גזרה ואנן ניקום ונגזור ביצה שנולדה ביום טוב משום פירות שנשרו שהן גופן אין בהן איסור אלא משום גזרה אסרים ונגזור גזרה לגזרה כו'. ר' יצחק אמר גזרה ביצה שנולדה ביו"ט משום משקין שזבו כגון ענבים שזב מהן יין ביו"ט. הרואה שמתירין לו ביצה יבא להתיר משקין שזבו ואמרינן משקין שזבו מעצמן אין אסורין אלא גזרה גזרו עליהן שלא יבא לסוחטן כו' כולהו (כרבה) [רבה] ורב יוסף ורבי יצחק לא אמרי כרב נחמן דאמר משום מוקצה דהלכתא בקושיא דאמרי ליה ונימא לגזור בתרנגולת העשויה לגדל ביצים היא וביציתה בשיא ואכל כו'. ולא מצא פירוק לדבריו. ומש"ה לא אמרינן כותיה. כרבה נמי לא אמרינן הכנה לית להו אלא רב יוסף כו'. ואף ר' יוחנן סבר ביצה שנולדה ביו"ט גזרה משום משקין שזבו ביו"ט. פרוקינן ליה דרמי דרבי יהודה אדרבי יהודה (דתני תנן) [דתנן] אין סוחטין פירות להוציא מהן משקין ואם יצאו מעצמן אסורין. רבי יהודה אומר המשקין הללו שיצאו מן הפירות מעצמן אם לאוכלין עומדים הפירות הללו היוצא מהן מותר מ"ט זה המשקה שיצא חשוב הוא כמו שנעקר מקצת מן האוכל הוה והכל בין [illegible] בין הנשאר כמו אוכל הוא ומותר. ואקשינן והאמר ר' יהודה בפ' בכל מערבין מתנה אדם על הכלכלה של פירות ביו"ט ראשון ואוכלה ביו"ט שני וכן ביצה שנולדה ביו"ט ראשון תאכל בשני ולא הודו לו חכמים בשני אין בראשון לא מכלל שהמשקין שזבו כביצה שנולדה הן וא"ר יוחנן מוחלפת השיטה כלומר כך היא הגירסא של משנה אין סוחטין את הפירות להוציא מהן משקין ואם יצאו מעצמן אסורין רבי יהודה וחכמים אומרים כו' ומדקא רמי ביצה לפירות שמע מינה חדא טעמא היא ומפרש בעירובין כיצד מתנה היו לפניו ב' כלכלות של טבל אומר אם [illegible] ערומה על זו ואם היום קודש אין בדברי כלום ולמחר אומר אם היום חול תרוא [illegible] כלכלה שאמרתי [illegible] ואוכלה ביו"ט שני מכל מקום.

רבינא

Copyright (c) www.e-daf.com